

Paducok (*Chondrostoma nasus*) és magyar bucók (*Zingel zingel*) a Zagyva vízrendszerén

Szepesi Zsolt, Erős Tibor, Sály Péter, Ferincz Árpád, Takács Péter

A 179 km hosszú és 5 m³/sec közepes vízhozamú Zagyva a Tisza jobb oldali mellékfolyója. Vásárhelyi István szerint az 1960-es évekig a paduc még gyakori volt a Zagyva Szolnoktól Pásztóig terjedő szakaszán (0–134 fkm), de később annyira elszennyeződött a folyó, hogy eltűnt belőle. Az 1980 és 2010 között végzett mintavételek során nem került elő, és horgászatot sincs előfordulásáról.

A javuló vízminőség hatására újabban ismét megjelent a paduc a vízrendszerben. Előbb 2011-ben a torkolat közelében került elő egy, majd 2012-ben ugyanitt újabb három példány (Szolnok, 2 fkm; N47°11'18.07", E20°12' 04.17"). 2013. 08. 18-án a torkolattól jelentős távolságra sikerült egy 170 mm-es paducot fogni (Jásztelek, 54 fkm; N47°28'40.15", E20°00'12.56"), azonban aznap Újszásznál (25 fkm) nem került elő. Pár nappal később, 2013. 08. 24-én a Tiszától 92 fkm-re, a Zagyvába torkolló Tarnából a 150 m hosszú mintavételi hely egy pontjáról három darab 200 mm feletti példányt fogtunk (Kál, 33 fkm; N47°42'47.17", E20°14'34.42"). Ritkaságát jelzi, hogy pár száz méterrel lejjebb, hasonló nagyságú mintavételi helyről nem került elő és a Tarna alsóbb szakaszáról sincs előfordulási adata. A paduc ma még ritka a vízrendszerben, de remélni lehet visszatérését és gyakoribbá válását a Vásárhelyi által korábban jelzett folyószakaszon.

A magyar bucó már hamarabb visszatért a Zagyvába. 2007-ben Jászberény alatt, 2011-ben Zagyvarékasnál került elő egy-egy példány. Az utóbbi években egyre több beszámoló található horgászhonlapokon a magyar bucó zagyvai fogásairól. A Tarnában először 2012-ben tűnt föl, amikor a Tarnaörs alatti szakaszon (9 fkm) két példányt azonosítottak, 2013. 08. 24-én pedig Kálnál (33 fkm) sikerült fogni a Tarnából egy 210 mm-es egyedet. Az adatok alapján a magyar bucó lassan, de folyamatosan terjed, és ma már stabil tagja a Zagyva halfaunájának.

Több halfajnál is megfigyelhető volt (halványfoltú küllő */Romanogobio vladykovi*/, folyami géb */Neogobius fluviatilis*/), hogy ha eljut a Tarnáig, akkor pár év alatt a Tarna vízrendszerének síkvidéki szakaszát benépesíti, miközben a Zagyván alig halad előre. Ma már nincs akkora különbség a két folyó vízminősége között, mint a korábbi évtizedekben, ezért vélhetően a Jászberényben lévő keresztgát akadályozza a halfajok felsőbb szakaszokra való eljutását. Közepes vízállásnál a felvíz és alvíz közötti több mint 1 méteres szintkülönbség gátolja a hosszirányú átjárhatóságot